

1.
2.
3.
4.
5.
6.
7.
8.
9.

21

Pub. 8. num. 8.

1724/4

A.
DISSERTATIO JURIDICA

ORIGINE JURIS SUFFRAGIORUM

25

P. 112

Quam
PRÆSIDE

VIRO

MAGNIFICO, EXCELLENTISSIMO, AMPLISSIMO
atq. CONSULTISSIMO

DOMINO

GABRIELE SCHWEDERO,
U. J. D.

Sacr. Cæsar. Palatii Comite,

Serenissimi Ducis Württemberg. Consiliario, atque Primario ex
Jctorum ordine in Supremo appellationum Tribunali
Assessore, Juris Publ. ac Feudalis Professore

*Domino atque Præceptore suo omni, quâ par est veneratione
atatem colendo*

indultu facultatis Juridicæ eruditorum
disquisitioni submittit
Aut. & Resp.

B. HORNIG, Hirschberga - Silesius.

D. *Mens. August. MDCCXXIV.*

TUBINGÆ

Typis Jo. Cunradi Reiff Viduæ.

Handwritten red ink marks at the top left corner.

ORIGINE JURIS
SUFFRAGIORUM

PT. 1. 1. 1.

CAROLUS SCHNEIDER

B. HORNIG, Leipzig, 1812

Q. D. B. V.

§. I.

Rem exactè cognoscere gestiènti, primum respicere originem & Principium cùm rei, tùm temporis, quò esse cœpit, incumbit; Tempus est considerandum, ex cuius quippe genio multa sunt discenda & colligenda; Res omnis suum veneratur ortum, hinc fundamenta, ex quibus totius rei constitutio derivatur, scire præstat; His vero neglectis nulla solida rerum datur cognitio. Retiissime ergo à Poëta felix prædicatur ille, qui potuit rerum cognoscere causas. Cum itaque mihi quædam exercitii gratia conanti, jura suffragiorum indagare, in mentem venerit, paucis hisce paginis titulum; de Origine Juris Suffragiorum, inscribere placuit. Celeberrima, quæ hac de re prostant scripta, undeque hæc addiscere licuit, sunt præcipuè: Dissertatio Cocceji, de eo, quod justum circa numerum suffragiorum; Reifeisenii sub Feltzio de Suffragiis Statuum in Comitii Imperii

universalibus; huc etiam facit Jer. Eberhard. Linckii Dissertatio de fundamento voti Comitialis. De jure suffragii usu intermisso non pereunte scripsit Dissert. Henr. Grubnerus. Item extat Michael. Loeffenii **Begrieff etlicher durch die Protestirende auff dem Reichs Tage 1613. übergebener Fälle / in welchem sie nicht gestatten können / daß die majora vota den Vorzug haben sollen**; Wolfgang. Paul. Burgermeisteri Dissertat. de Casibus à jure majoris partis in Comitibus S. Romano-Germanici Imperii exceptis, in Instr. Pac. Westphal. Art. V. §. 52. firmatis; Nec non Sacra libertatis Anchora, sive Analysis §. in causis religionis. §2. art. V. Pac. Westph. ubi agitur de pluralitate votorum, in quibus causis non sit attendenda, speciatim de jure eundi in partes, nec non de jure singulorum, quæ exhibetur in **der Europäischen Staats- und Kanzley Part. XXXVIII. c. X. lit. N. p. 314. seqq. & in Electis Jur. Publ. Tom. XIV. p. 453. seqq.** Ex hisce enim & multis aliis ad jus publicum spectantibus scriptis solidiora utique hauriri possunt, quam hic paucis proferuntur.

§. II.

Originem suffragiorum, eorumque juris principium perpendere dum placet, primum derivatio nominis à suffragando notanda occurrit; deinde varia ejus sunt Synonyma; audit enim 1. Voluntas. Ulpian. *in l. f. §. fin. ff. de Pactis* his utitur verbis: Si vero dissentiant, tunc Prætoris partes necessariæ sunt, qui decreto suo sequetur majoris partis voluntatem. 2. Consilium sive concilium. Curt. *Lib. IV. c. 11.* scribit: Alexander legatis excedere tabernaculo jussis, quid placeret ad consilium refert. Et *Eod. Lib. c. 13.* idem de Alexandro hæc refert: igitur sive dubius animi, sive ut suos experiretur, consilium adhibet, quid optimum factu esset, exquirens. Jul. Cæsar. *Lib. VI.* de Gallis recenset: de re publica nisi per concilium loqui non conceditur. 3. Con-

Consulta Patrum. Sic enim canit Prudentius:

Si consulta Patrum subsistere conscriptorum,
Non aliter licitum prisco sub tempore, quam si
Ter centum sensisse senes legerentur in unum.

4. Benivolentia. Cic. *de Amicit. Cap. XVII.* Nec mediocre, ait, telum ad res gerendas existimare oportet, benivolentiam civium, quam blanditiis & assentando colligere, turpe est. 5. Placitum vel Probatum. Plin. *lib. 6. ep. 13.* Singulis re integrâ dissentire fas est, peractâ, quod pluribus placuisset tenendum. Aristot. *4. Polit. 8.* Hoc enim quod pluribus probatum in omnibus reprehenditur. 6. Consensus vel assensus ut apparet *ex l. 17. §. 7. ff. de Rec. Arbitr. Propert. lib. 4. & 12. Liv. L. I. 32. 7. Sententia. Sen. l. 7. ep. 17. Numerandâ, inquit, sententiâ non ponderandâ. l. 39. ff. de Re Jud. 8. Arbitrium. l. 17. §. 6. ff. de Rec. arbitr. 9. Judicium. Cœlius apud Cic. l. 8. ep. 8. 10. Beneficium voti & sessionis, in *Rec. Imp. 1654. S. über Disj 197.* ut & deliberatio, Consultatio ubique invenitur.*

Posthæc aliæ etiam super sunt denominationes, ut 1. Votum *Sen. L. 3. controu. 2. Filius à patre parricidii condemnatus paribus votis absolutus; & Poëta:*

Mille hominum species & rerum discolor usus,
Velle suum cuique est, nec voto vivitur uno.

2. Vox. Prudent. *L. II. contra Symmachum:*

Servemus leges patrias, infirma minoris

Vox cedat numeri, parvaque in parte silescat.

Vid. A. v. Bull. c. 7. 3. Romani Græcos imitantes primum suffragia ferebant voce, postea tabulis & tandem lapillis & calculis nigris & albis, item cretâ & carbone usi sunt *l. 4. C. de autorit. Præf.* Plura hac de re tradit illustris Coccejus *in laudata jam dissertat. Sect. II. §. 2. seqq.* Germanicè dicitur: *Eine Meinung / Gutdünken.* *Rec. Imp. de Anno 1530.* It. *eine Stimm auff dem Reichs-Tage* una cum vocabulo præposito:

Cit; quia in pleno confessu suffragia colliguntur & postea per dictaturam communicantur.

§. III.

Præmissis itaque quæ circa nomen fuerunt monenda, nunc etiam ut intelligatur, quid sit id, de quo disputetur, rem definiendo aggredi necesse est. Prius audiamus, quid sit suffragium & posthæc, quid jus suffragiorum. Suffragium est sententia Ordinum sive membrorum Reipubl. super rebus salutem societatis concernentibus declarata; Jus vero suffragiorum est facultas competens ordinibus vel membris Reipubl. sententiam in Comitibus super rebus ad salutem Rei totius spectantibus dicendi. Genus hujus definitionis est facultas, membro aut Statui societatis competens, sub qua continetur & libertas & dominium rerum juxta ac personarum. *Grot. Lib. I. cap. I. §. V. de Jur. Bell. & Pac.* Qui enim membrum Reipubl. esse cupit, eum libertate præditum & Dominio pleno vel minus pleno instructum esse oportet; si quidem rei universæ multum inter est: Certum esse de fide sociorum, & de oneribus publicis ferendis, quorum patrimonium pignoris loco habetur. Massilienses olim neminem ad Magistratus admisisse, nisi qui liberos haberet, ut his quasi pignotibus, major eorum fides & amor in Rempubl. adstringeretur, refert Giphian. *ex Strabone ad Aristot. §. Polit. 9. in pr.* Differentia specifica consistit in dicenda super rebus ad salutem totius Rei spectantibus sententia. Hæc rationibus pondus habentibus rei que propositæ convenientibus constet, ex rerum circumstantiis ritè expensis sit collecta, atque utilitatem societatis & conservationem intendat. Vid. *Rec. Imp. de Anno 1654. §. mehvermeltes unfer§. 157.*

§. IV.

Divisionem quod concernit, jus suffragiorum est vel dependens

dens vel independens; hoc est, quod vi illius libertatis naturalis quibuslibet patribusfam. societatem motu spontaneo ineuntibus competit, vel quod membrum societatis ex libertate naturali habet; illud est, quod per pacta atque transactiones, aliisque modis sibi præ aliis Regni aut societatis cives & Proceres acquirere solent, quod seculis nostris in Imperio Rom. Germanico consuetum experimur. Contrarium equidem Jac. Lampadius *de Republ. Rom. Germ. Part. III. §. VIII.* contra Paurmeister. *Lib. I. de Jurisd. 3. 6. & 8.* nec non Schraderum *de Feud. Part. IV. C. I.* asserit, falso exinde concludens: Principes in suis ditionibus esse tantum Magistratus; aut verò ex proprio Lampadii principio: potestatem suffragiorum scilicet territorio innexam esse, refutat illud assertum Conring. in *annotatis ad hunc ipsum §.* Videri etiam potest *Grot. L. I. C. III. §. 23. n. 3. de Jur. Bell. & Pac.* & Becmannus in *not. ad hunc §. n. II.* Deinde hoc jus est vel illimitatum vel restrictum. Hoc sub se comprehendit tantum certas causas, in quibus sententiæ dicendæ requiruntur, & ubi secundum modum præscriptum solet pronunciari ac potius consilium dicendum; illud vero se extendit ad omnes res, super quibus deliberationes solent institui, & ubi etiam de actis Principis cognoscitur. *Grot. L. I. C. III. §. 10. n. 4.* Sic recenset Conring. in *Exercitat. de Germ. Imp. Civibus Thes. XXXI.* apud Germanos duo conciliorum genera fuisse, alterum commune totius populi: alterum particulare: de rebus quidem minoribus semper, interdum & majoribus, sed non nisi *πρόβουλας* *ἢ* *ἑνεα* quorundam ex Principum aut Primorum ordine delectorum; utrumque quotannis celebratum. Et majore quidem illo negotia regni constituta sunt in integrum annum; minore res maximæ in futuro generali conventu constituendæ sunt prætractatæ.

Notandum insuper venit ratione suffragiorum, quorum divisionem & hic addere lubet, alia esse consultativa; alia decisiva;

fiva; alia virilia, alia curiata, Suffragia consultativa sunt, quæ nullam concludendi necessitatem inferunt, sed loco consilii habentur: Decisiva vero his opponuntur & necessariò facultate firmiter concludendi prædita sunt; qualia hodie Statuum Imp. Rom. Germ. vota deprehendimus: Virilia vota dicuntur, quæ pro territoriorum qualitate personà metimur, sic, ut quot capita illa ferunt, tot inde vota particularia exurgant, qualia territoria sunt, Electoratus, Ducatus, atque Principatus: Curciata è multis sunt conflata, sicque à scamnis vel curiis à quorum numero vota quoque numerantur, & in quibus sedem habent illi, qui talia vota ferunt, ut Comites & Barones Suevici, Wetteraviæ, Franconici atque Westphalici; Prælati non principes, ut Suevici, & Rhenani qui alternant; atque Civitates immediatæ, secundum tradita Joh. Francisci Reiffesenii *in dissert. de suffragio statuum*. §. 2.

§. V.

Et hæc de definitione & divisione sufficiant, institutum jam est suscipiendum. Sedem juris suffragiorum investigare dum animus est, ductum rationis ad prima societatum, civitatum, Rerumpubl. & regnorum fundamenta sequi oportet. Maximus ille omnium rerum hominumque Conditor res creatas hominesque multiplicari, mutuoque sibi invicem auxilio adesse voluit; hunc in finem marem & fœminam conjunxit; ex hac arctissima vitæ mutuo pacto nixa societate altera conjunctio parentum scilicet & liberorum, & dein familia orta est, & multis vero unitis familiis Respublica enascitur. Hanc in rem eleganter Tullius locutus est *L. I. offic.* Nam cum, ait, hoc sit natura commune animantium, ut habeant lubidinem procreandi, prima societas in conjugio est; proxima in liberis; deinde una domus, communia omnia. Id autem est principium urbis, & quasi seminarium Reipublicæ. Sequuntur fratrum

trum conjunctiones: post consobrinorum, sobrinorumque, qui cum una domo jam capi non possint, in alias domos tanquam in colonias exeunt. Sequuntur connubia & affinitates, ex quibus etiam plures propinqui. Quæ propagatio & soboles origo est rerum publicarum.

§. VI.

Quemadmodum autem nexus naturalis ex mutuo consensu & libera hominum descendens inclinatione sic copulavit mortales, ut unus ab omnibus finis, salus scilicet & tranquillitas intenderetur; ita eodem quoque unanimique instinctu, necessitate suadente, communia ad hunc finem consequendum media fuerunt constituta. Non enim membra in unum quasi corpus vel propter gentis, nationis, linguæve commercium, quo homines maximè conjunguntur, *Genes. II. v. 1. seqq.* vel propter id, quod Tullio interius dicitur, ejusdem esse civitatis, vel propter indigentiam auxilii alieni in vita humana cultiori facilius obtinendi, vel propter securitatem majorem adversus hostes ingruentes; vel tandem propter commoditatem & juris tranquillam fruitionem, coaluisse sufficiebat, sed hanc insignis multitudinis combinationem etiam conservare omnium maximè erat necessarium. Propterea rectè Cicero adfert: Multa fuerunt civitatibus inter se communia: Forum, fana, porticus, viæ, leges, jura, judicia, suffragia, consuetudines, multisque cum multis res rationesque contractæ. Ex quibus utique colligendum, jus suffragiorum, cui cætera suos debent natales, cuilibet societatis membro aut ordini ex prima illa naturali libertate ac spontanea conventionione esse quæsitum.

§. VII.

Negari enim haud potest, quod cum ante constitutas civitates paterna obtinerent imperia, cujuslibet patrisfamilias

B fuerit,

fuerit, curam familiæ sibi subiectæ gerere; mutato vero statu, Rebusque publicis formatis, in commune ut consuleretur, necesse erat. Consiliis etenim status universi aut stant aut cadunt. Hinc Salustius ad Cæsarem scribit: Ego ita omnia comperi regna, civitates, nationes usque eò prosperum imperium habuisse, dum apud eos vera consilia valuerunt, ubicunque gratia, timor, voluptas ea corrumpere, post paulo imminutæ opes, deinde ademptum imperium, postremo servitus imposita est. Duplex autem datur genus summum, quod in societate obtinet, constituendi imperium, alterum voluntarium, quod ex consensu libero populorum; alterum involuntarium, quod ex occupatione bellica profluit. Illud varias regiminis formas introduxit; vel ut sit summa potestas penes unum, quæ monarchia dicitur; vel ut sit penes concilium è civibus bonis electis constans, quæ Aristocratia audit; vel ut sit penes concilium ex universis Patribus familiâs collectum & Democratia appellatur; vel ut sit penes senatum & Populum simul, aut penes Proceres & Regem simul, quæ res publica mixta vocatur; & ex his unam sibi eligere formam liberum fuit; hoc spirat solum imperium monarchicum, si unus solus summam teneat potestatem. Et licet pro diversitate status variant comitia, variant suffragandi libertates, nullus tamen datur status nee unquam viguit Respublica, in qua non comitia celebrata & suffragia collecta fuissent.

§. VIII.

Principio rerum, gentium nationumque imperium penes reges fuisse commemorat Justinus; Nimrodum primum regni initium Babylonem statuisse antiquissimus initiorum scriptor docet Moses; urbem Romam à principio reges habuisse, Florus, alii alios referunt; at hos non adeo absoluta gavisos fuisse regnandi potestate certum est. Priscos enim quod attinet reges,

reges, quorum arbitrio populi regebantur, hi non ambitione populari, sed spectata inter bonos moderatione ad fastigium hujus majestatis provehebantur, neque hi reges sibi imperium, sed populis suis gloriam quærebant, contentique, cum gerebant bella, victoriâ imperio abstinabant. Veteri Germaniæ Reges erant, quos Tacitus præfuisse ait, auctoritate suadendi magis, quam potestate jubendi. Nynus Rex Assyriorum omnium primus veterem & quasi avitum gentibus morem nova imperii cupiditate mutasse dicitur. Apud Arrianum Calisthenes ait; *ἡ βίαι ἀλλὰ νόμου μακεδόνων ἀρχόντες διετέλειον.* Non vi sed lege in Macedones imperium obtinebant. Macedones adfueti regio imperio, sed in majore libertatis umbra, quam cæteræ gentes. Nam & judicia de civium capite non erant penes regem. De Capitalibus rebus vetusto Macedonum modo inquirebat exercitus; in pace erat vulgi; nihil potestas regum valebat, nisi prius valuisset autoritas. *Curtius.* Semiramis cum nec immaturo tradere imperium, nec ipsa palam tractare auderet, hæc mota causâ, quia tot tantæque gentes vix patienter uni viro nedum feminae parituræ essent. *Justinus.* Romanorum regibus superbè dominantibus expulsio destinabatur; nimia Consulûm potestati Tribunitia potestas objiciebatur, & paucos in orbe Christiano esse reges ac Principes, quorum potestatem non aliquo modo comprimat & circumcidat inita cum ordinibus pactio, tradit Magnificus Dn. Schwederus, mihi semper omni obsequii & honoris cultu devenerandus. *Introduet. in J. P. Part. Gener. C. II. §. 9.*

§. IX.

Equidem haud diffitendum, quod sicut Aristoteles dixit, quosdam homines naturâ esse servos, id est, ad servitutem aptos; ita & dentur populi, quibus melius consulitur, si reguntur, quam si ipsi regant. Quod de se Capadoces sensisse videntur,

dentur, qui oblata à Romanis libertati vitam sub rege prætul-
runt; negantes vivere se sine rege posse. *Strabo XII.* At enim
vero in omnibus Rebus publicis ejusmodi servituti obnoxia de-
prehendi ingenia, vix affirmandum. Paucissimæ gentes jugum
tyrannicæ potestatis subeunt ægrè, semper naturalis libertatis
memores, pactorumque invicem celebratorum, præcipuè ubi
regni cujusdam emicat Procerum splendor; addo, cum etiam
haud è re sit societatis, omnia pro voluntate & lubidine unius
vel quorundam agi: siquidem moderata sit penes quemcunque
summa potestas, requiritur. Quem admodum arcus nimium in-
tentus rumpit, sic etiam summa Potestas, cum nimium attra-
hitur, durabilis non est, uti contra arcus inutilis est, si laxatur,
& nimium remittitur; ita & arcus summi imperii parum pro-
ficuus erit, si nimium remittatur. Medio enim tutissimus
ibis, verum est tritum illud proverbium, nec facile concordia,
quæ parvæ res crescunt, & salus publica tanquam firmissimo
nititur fulcro, exterminatur, ubi regimini justum moderamen
adhibetur. Id quod pluribus demonstrat *Conring. de ratione
status Cænl. XLIX.*

§. X.

Optimum vero est moderamen libera suffragandi potestas
super rebus ad salutem totius Rei spectantibus & super eligen-
dis societatum Antistibus; id quod apud Assyrios & Persas ob-
tinuisse tradit Justinus; apud Macedones Curtius *L. 10. c. 6.*
apud Athenienses Herodotus. *L. 6. c. 6.* & Corn. Nep. apud
Lacedæmonios Thucydides *Bell. Pelopp. Lib. I.* apud Romanos
& Germanos Tacit *c. 11. de morib. Germ.* & Jul. Cæsar *c. 1. de bello
Gall.* Cicero in oratione pro Cornelio Balbo quatuor LL. Ta-
bellarias, Gabinianam in creandis magistratibus; Cassiam in
judiciis, Plin. *Lib. 3. ep. 20.* Papyriam in ferendis legibus; &
denique Læliam in perduellione (quippe quam Cassia exceperat)
quæ fuerunt constitutæ, vi quarum non voce ut antea, sed
magno

magno cum silentio dabant suffragia, vocat principium justissimæ libertatis & tabellas has: Vindices tacitæ libertatis *in oratione agraria II. & lib. de LL.* Hæc vota etiam semper libera esse debent; restante Alexandro ab Alexandro *Lib. 4. Dier. Gen. c. 11.* Nequa invidia oriretur, & quo magis libero animo vota impertirent, cautum fuit, ut non voce sed punctis suffragarentur. Jacobus Zevecotius *in observat. Polit. ad C. Suetonii Tranquilli, Jul. Cæsar. cap. 14.* dicit: In omni Collegio summa sit oportet suffragiorum libertas, insuper allegans locum ex Salust. ut animus in consulendo liber sit, neque delicto, neque libidini obnoxius, nec servilis alicujus sententiæ quispiam autor esse cogatur. Idem *cap. 19.* qui enim, ait, volentibus imperat, atque adeo legitimus est Princeps, non subditorum discordiis, sed unanimi potius studio & consensu se suaque defendit. Galgacus Britannorum Dux apud Tacitum victorias Romanorum & invictam felicitatem discordibus suorum studiis adscribit; nec aliud adversus validissimas gentes pro Romanis utilius fuisse, quam quod in commune non consuluerint, probat Tacitus *hist. Lib. 5.*

§. XI.

Ad alium nunc progrediamur jus suffragiorum acquirendi modum, qui consistit in multorum bonorum possessione. Vix dubitandum est, quin ad jus illud stabiendum, introductis rerum dominiis, multum attulerint ponderis amplæ facultates, splendida patrimonia, multarum rerum bonorumque firma & propria possessio ac dominium. Dum enim omni generi animantium est à natura tributum, ut se, vitam corpusque tueatur, declinetque ea, quæ nocitura videantur, omniaque, quæcunque ad vivendum sint necessaria, anquirat & paret, ut pastum, ut latibula, ut alia ejusdem generis atque per consequens cuilibet liberum est, res vacuas occupare, suo pleno subicere dominio, liberèque administrare multi hoc ditescendi generis pellecti mirum in modum ingentes divitiarum thesauros collegerunt.

gerunt. Quo facto ut societatibus, Rebusque Publicis maxima fuerunt addita incrementa: ita quoque hic divitiarum cumulus & splendor adauxit civium auctoritatem & potentiam, ut & iis, quibus summum delatum aut bellico ausu acquisitum est imperium hos consilio regiminis adhibere consultum visum fuerit, & his præ aliis jus sententiam dicendi publicis in deliberationibus competere dicendum sit.

§. XII.

Hoc quidem facile est concedendum, quod tota societas fundamentum in re habeat, sed non omnes æqualiter participant; quia & facultatum possessorum & harum intuitu onerum ferendorum ratio est habenda; sic qui mille possidet, plus contribuit saluti publicæ promovendæ, quam qui centum. Quare Grotius jure meritoque asserit; quod nulla Res publica reperiatur adeo popularis, in qua non aliqui aut valde inopes aut externi, tum vero & foemina & adolescentes à deliberationibus publicis arceantur; siquidem non tantum naturali æquitati, sed & legibus romanis est probatum; sententias esse proportionem, id est, menforia, æstimandas. *l. 8. ff. de Pact. l. 14. ff. de positi. l. 10. ff. de reb. auct. Jud. possid. v. vend.* Huc etiam spectant exempla quæ narrat Strabo *Lib. XIII. & XIV.* Cum Lybica & tres vicinæ urbes in unum quasi corpus coiissent, convenisse, ut aliarum singula essent suffragia, Lybicæ bina, eò quod in commune hæc multo plus cæteris conferret. Et in Lycia viginti & tres, ait, fuisse urbes, quarum aliæ terna, aliæ bina, aliæ singula ferrent suffragia, & ad eundem modum onera tolerarent.

§. XIII.

Nec obstat summo imperio civitatis aut societatis omnes eodem & æquali jure contineri cives, singulosque totam constituere civitatem, secundum illud Themistoclis: Patriam municipes esse, non mœnia, civitatem non in ædificiis sed in civibus positam; neque dubium movet illud: omnium civium partem

partem sibi vindicare patriam. Multis enim instructum opibus ingenis curarum circumstat caterva, quæ stipatus aggreditur negotia sua, & propria dum tractat sedulo conamine publicæ etiam inservit utilitati. Iniquum ergo foret, si magnis & nullius momenti meritis paria honoris præmia distribuere. Accedit & illud; quod opulentis plus sit positum in conservanda Reipubl. incolumitate, quam parum habentibus: Hæc enim pefundatâ, majus non solum cæteris sentiunt damnum, sed & ipsi cum omnibus pereundum. Majori itaque feruntur studio in Rempubicam, ex cujus salubritate ipsorum simul pender, ac illi, quibus patria est, ubicunque bene est. Hinc supra laudatus Zevecotius *cap. 43.* verum ego, inquit, sæpe admirari soleo multis in locis ditissimos quosque ab oneribus excusari, pauperibus vero omnia incumbere. Certe si geometricum æquale spectandum, quod beati illi semper urgent, manifesta est iniquitas; honore enim præcedere debent, non immunitate. Quod apud Venetos tam curiosè, addit, observatur, ut subinde Primores Reipublicæ tributis seonerent, quibus eximunt plebem.

§. XIV.

Clarius hæc omnia conspicimus in Republ. nostra Romano-Germanica, in quâ fleret & Principum auctoritas & suffragiorum libertas. Omnes Germanici Imperii Status ac Ordines, qui sub uno continentur capite, Imperatore Augustissimo, non absolutum, sed justis limitibus circumscriptum agnoscunt imperium, ut videre est ex Constitutionibus Imperii solemnibus, puta, Aurea Bulla; Imperatorum Capitulationibus; Recessibus Imperii; Constitutionibus Pacis Profanæ ac religiosæ; Instrumento Pacis Osnabrugo-Monaster. aliisque actis publicis; simul enim ad clavum Reipubl. sedent & suffragiis suis decisivis res decidendas expedientes salvam præstant Rempubl. juræque Majestatica ad Comitata imperii universalialia spectantia in effectum deducunt. Vid. *Dissertat. citat. Reisseisenii de suffragiis*

Statuum

Statutum §. XX. Quo tempore vero & cujus intuitu illud obtinuerunt, docet Rhenanus *lib. II.* Primum sub veteribus Francis liberæ potestatis Dux fuit in Saxonia Henricus Ottonis Pater, qui postea Germanico regno præfuit, ceu diximus. Idque eam ob causam, ut Sclavinos arceret, diligentius autem custodiuntur, quæ propria sunt. Nec hoc jus cuiquam aliorum Præsidum concessum est. At sub Saxonibus libertatem nacti sunt non solum Provinciarum gubernatores sed & civitates ipsæ. Nam ut quæque plus bonorum, quæ ad regnum pertinebant, habuit, ita maturius & facilius ad libertatem pervenit. Qui mos ita inveterascere cœpit, præprimis cum libertas suffragandi essentialem status characterem involvat, ut expresse legibus cautum sit, qui in numerum statuum Imperii velit referri, atque jure dicendi sententiam in comitiis gaudere expectat, sibi de bonis immediate Imperio subjectis, dignitatis suæ conservationi suffecturis prospiciat, nec, antequam hæc adquisiverit, admitti debeat. Vid. Momzambano *de origine Imp. Germ. C. I. §. 7. & in Not. adh. §. lit. b. & §. 8. lit. g. h. C. II. fusius de membris Imp. Germ. addit. Not.*

§. XV.

Hoc adeo verum est, ut etiam ipse Imperator Carolus IV. ad notitiam manifestam totius quasi orbis provocet, quando in *Aur. Bull. cap. 7.* dicit: Generaliter longè latèque est publicum & quasi per totum orbem notoriè manifestum, Illustres Regem Bohemæ, nec non Comitem Palatinum Rheni, Ducem Saxonæ & Marchionem Brandenburgicum *Virtute Regni & Principatum suorum* in electione regis Romanorum in Cæsarem promovendi cum cæteris Principibus Ecclesiasticis & secularibus suis Coelectoribus jus, vocem & locum habere & una cum ipsis censerî & esse veros & legitimos Sacri Imperii Príncipes Electores. Sic quoque Illustribus Comiti Palatino Rheni & Duci Saxonæ munus Provisorum S. Imperii, cum potestate judicicia exercendi, ad beneficia Ecclesiastica præsentandi, recolligendi

Igendi reditus & proventus & investiendi de feudis, juramenta fidelitatis vice & nomine S. Imperii recipiendi est oblatum ratione Principatus seu Comitatus Palatini privilegio. *A. B. c. V.* Neque alienum ab hoc est privilegium de non appellando à Ferdinando III. Comiti Palatino 1652. d. 17. Jul. ratione electoratus Palatinatus inferioris, aliarumque ditionum concessum, quod exhibet Henr. Gunth. Thülemarius in *oEviratu C. XVIII. §. 17.* Aus der Chur-Pfälzischen Hoff- & Gerichts-Ordnung. Pari ratione Electoralis dignitas & Palatinatus superior ita conjunguntur, ut linea Wilhelmina s. Bavarica in masculis deficiente non solum Palatinatus Superior ad lineam Rudolphinam s. Palatinam superstitem redire, sed extincto Electoratu Octavo Palatinus quoque pristinum suum inter Electores locum recuperare debeat. *Instr. Pac. Westph. art. IV.* Quæ autem de Electoribus traduntur, ea etiam à Principibus reliquisve Imperii Ordinibus eodem jure gaudentibus aut quærentibus requiruntur; secundum ea, qua statuta sunt in *Rec. Imp. de anno 1654. §. über dieses 197.* ibi: Und dieses Beneficium Sessionis & voti auff Dero Erben und Successoren nicht extendirt werden soll/ sie haben sich denn vorher mit ohnmittelbahren Fürsten-mäßigen Reichs-Gütern versehen/ und solle forthin ohne vorgehende reale Erfüllung aller nothwendiger und bestimmter requisiten/ und insonderheit erst bemelter Begüterung und ohne der Churfürsten und Stände Vorwissen und Consens keiner Session und Stimme im Fürsten-Rath zugelassen werden. His jungi possunt quæ habentur in *Capit. Ferdinandi IV. art. 45. Leopoldi. art. 44. Joseph. a. 43. Caroli VI. art. 1.* Proinde quoque Lampadio suffragii potestas videtur territorio adeo annexa, ut nonnulli pro ratione ditionum votorum pluralitate emineant. Et quæstio orta est; an sit qualitas patrimonialis an potius dignitas personæ? Quomodo autem ad hanc quæstionem sit respondendum, docet jam laudatus Magnific. D. Schwederus. *Introduct. in J. P. Part. Spec. Sect. II. c. 1. §. 9.* Et quomodo Seculares in eo ab Ecclesiasticis differant, nempe quod di-

gnitas Electoralis non sic cum personis ipsorum emoriatur, ut extinguitur cum personis Ecclesiasticorum, sed unà cum Electoratu per successionem ad posteros transmittatur, Jdem *cit. loc. cap. III §. 7.*

§. XVI.

Insignia fortium virorum merita in Rempublicam magni-
facere omnibus gentibus est solemne; hinc non dubitandum,
eos, quos celebrat Respubl. propter rerum gestarum magnitu-
dinem, etiam adhibendos esse deliberationibus. Multis, inquit,
Aristot. 4. *Polit. 15.* quidem præfectis opus est in societate civili.
Et 4. *Polit. 14.* Tres sint partes omnium rerumpubl., de qui-
bus quid conducatur bono legum scriptori videndum & quibus
bene affectis Respubl. bene affecta sit, scilicet Magistratus, ju-
dicia & præcipue Senatus, qui teneatur consultare de bello, de
pace, de fœderibus, de societatibus, de legibus & pœnis. His
enim ritè ordinatis, floret Respubl., florent artes, mercatura &
negotiationes, florent artificia & opificia, floret agricultura, vi-
get floretque salus publica. Multum ergo Prærogativæ illis tri-
buendum, quorum fides in Societatem conspicua & in consiliis
dandis dexteritas corruscat. Quem in finem ipse Imperator Ju-
stinianus cupidam legum juventutem ita adhortatur: Summa
itaque ope & alacri studio has leges nostras accipite & vosmet
ipfos sic eruditos ostendite, ut spes vos pulcherrima voveat, toto
legitimo opere perfecto, posse etiam nostram rempublicam in
partibus ejus vobis credendis gubernari. Macedonia Rex Phi-
lippus omnium civitatum legatos ad formandum rerum præsen-
tium statum evocari Corinthum jubet, ibi pacis legem univer-
sæ Græciæ pro meritis singularum civitatum statuit, concilium-
que omnium veluti unum Senatum ex omnibus legit, judices
rectoresque civitati Thebanorum dedit. Alexander moribun-
dus interrogatus, cui relinqueret regnum, respondit: Ei qui es-
set interitus; Cyrus Sybarem ceptorum socium & comitem in
omnibus rebus Persis non præposuisset, nisi omnia pro fide expe-
riri paratus fuisset; Nec ulla unquam extitit societas aut regnum,
in quo non genere solum sed & meritis maximi florere viri, quo-
rum exemplorum series paginæ non capiunt. §. XVII.

§. XVII.

Maxima etiam veteribus præcipue nobilitatis ex natalibus ortum trahentis fuit veneratio, quam & omnibus Seculis apud gentes ad nostra usque tempora observatam experimur. Quibus inde ex atavo nobili stemmate edi contigit, neque occasio meritorum perpetratorum deficit, neque via ad publica negotia gerenda præcluditur; et si Virtus nobilitatem à parentibus profectam illustrat, optima quæque ex hac indole Respubl. speranda habet. Clari è Sidonibus juvenes Hephæstioni hospites & maecti virtute negaverunt, quemquam patrio more in id fastigiam recipi videlicet regium, nisi regia stirpe ortum; apud Medos paternam maternam nobilitate conspicui regum arcanorum participes atque ministri erant; apud Persas septem optimates & regni Principes de rege eligendo suffragia ferebant. Enobilitate reges sumere germanos, dicit Tacitus. Et qui ex Principibus se Ducem fore dixit, illum sequuntur, qui & hominem & causam probant & ab multitudine collaudantur; apud Gallos ex Druidibus unus, qui excellit dignitate, ut præsit, aut si plures sunt pares, suffragio Druidum adlegitur; ex equitibus ii plurimos circum se ambactos clientesque habent, qui genere & copiis sunt amplissimi. Jul. Cæsar. *Lib. VI. de Bell. Gall.*

§. XVIII.

Qui hodie Hispanis, Gallis, Anglis, Danis, Suecis, Polonis, Germanis aliisque populis proprii sunt conventus, ad hos maxima ex parte non nisi principali dignitate pollentes & nobiles ordines confluere consuetum est. Notandum vero est, sicut varius est status, ita & non ubique ejusdem auctoritatis sunt comitia. In regnis liberis vel dicis tantum gratia convocantur ordines, vel ut sint loco consilii; longè autem alia ratio est in Imperio Romano-Germanico, ubi negotia peragenda comitali liberove omnium Imperii Suffragio & consensu decernuntur. Quibus in comitiis non alii admittuntur, nisi principali gloria pollentes aut huic proximi, & quibus merita sunt erga imperium tanti honoris digna, secundum *Rec. Imp. de anno 1654. §. 197.* Hinc tria in Comitiis solemnia Electorum, Principum ac Civitatum immediatarum collegia orta, quæ accurate descripsit, ortumque eorum explicuit sæpius laudatus Magnif. Dn. Schwed. *Intr. od. in 7. P. Part. Spec. Sect. 1. cap. XXX. §. 11. seqq. & Sect. II. c. II. §. 3. Cap. VII. & IX. fusus.* Haud rejiciendum

dum esse hunc morem tradit Aristot. *s. Polit. l. verissime juxta Conringium* statuens; Aristocratiam perfectè optimam omnium, minimè obnoxiam esse mutationibus, cujus rei cardo in hoc præcipue vertitur, quod virorum bonorum virtuti tanquam firmissimo nitatur fundamento, neque eos negligendos & à Magistratu capessendo excludendos esse; quippe, licet natura ipsorum virtuosa & generosa ab omni seditione plane abhorreat, ut nunquam id facere sustineat, meritissimo tamen jure eos interdum turbas ciere posse.

§. XIX.

Quousque pertingat Regum, Procerum vel populi liberalitas & quantum possit, ex quolibet regnorum ac societatum statu constitutioneque discendum est. Hoc in genere verum est, penes quos summa est potestas, penes illos etiam est ex libera & benefica voluntate civibus distribuere præmia, illosque honorum ac dignitatum gradibus condecorare nec non ad concilia convocare. Quæ enim requisita honori oblato congrua desunt, voluntate summæ potestatis vel remissa vel completa censentur. Hujus autem liberalitatis causæ sunt variæ, ut sanguinis conjunctio, affinitas, vitæ consuetudo, quandoque adulatio, rationesque aliæ, quibus vel utilitas, vel autoritas, vel potentia stabilitur aut major fides conciliatur. Tandem hoc naturale est, quod quisque ampliare fortunam & dignitatem cupiat, & quò quis majoribus est instructus facultatibus, eò alacriori conamine illud efficere tentat; & postquam omnia venalia esse ceperunt, quid mirum, quod vix ullus etiam hodie multis in locis bonus muneribus obeundis par esse credatur, quem larga manus & divitiæ non commendant. Quemadmodum enim præcis temporibus in Germania ejusmodi status vigeat, quo Ducum Comitumque potestas temporalis & ministra erat, partim vi, partim emptione, partim profusa regum liberalitate mutata ita, ut jam Duces provincie præsent, non ut gubernatores, sed parè ut reges, collatis in eos iis juribus, quæ solius olim imperii erant atque Imperatoris: ita & eodem modo suffragandi jure potiti sunt. Fridericus IV. aliis VI. ex vetusta Comitum Hohenzollerensium prognatus familia Electorum Marchiam sc. Brandenburgensem cum annexa electorali dignitate ac munere à Sigismundo Imperatore simulque Electore Brandenburgico quatercentis aureorum millibus sub lege retrovendendi, si filius Imperatori nasceretur, accepit. Quod fufius declarat, exemplisve probat rebus Germanicis studiosissimus & celeberrimus Conringius *Exercit. de Ducibus & Comitibus*. Thülemarius in *O. Floviratu Cap. VI. §. 18*. Magnificus D. Schwederus *Introd. 7. Part. Spec. Scit. II. c. IV. §. seqq.* Et his finem huic exercitio impono; additis petitis: Quæ minus comptè ac congruè scripta imbecillitati ingenii B. L. det, quæ planè deficiunt largo suo judicio suppleat, me meaque studia sibi commenda-
SOLI DEO vero GLORIA.

95. Schwäbische Prälaten.
97. Rheinische und Fränckische
Prälaten.

r
t
ε
r
I
c
I

Schema Sessionum & Suffragiorum in Comitibus Imperii universalibus
ad §. IV. pertinens, additis quibusdam regulis. Secundum transactionem d. 19. Sept. 1718.

ad latus dextrum

sedent

ad sinistram

Chur: ^{9.} Braunschweig, ^{7.} Chur: Brandenburg, ^{5.} Chur: Speyer, ^{4.} Chur: Böhmen, ^{1.} Chur: Württemberg
In Collegio Electorali.

Chur: ^{2.} Trier, ^{3.} Chur: Köln, ^{6.} Chur: Sachsen, ^{8.} Chur: Pfalz.

in Scamno Ecclesiastico.

in Scamno Seculari.

^{5.} Salzburg, ^{3.} Burgund, ^{1.} Oesterreich

Mareschallus hæreditarius de Pappenheim semper inter duos

^{2.} Speyer, ^{4.} Magdeburg, ^{6.} Pfalz: Lautern, ^{8.} Pfalz: Sierern.

Hi tres alternant secundum reg. I. Legatus Austriacus 12. Martii 1717. se legitimavit ad ferendum votum Burgundicum nomine Cæsaris.

hæc scamna propriam occupat sellam, vota alternando colligens secundum numeros appositos.

Menſa Directorialis.

Reg. I.

Huic mensæ assident Austriacus & Salisburgensis, ceu Directores unâ cum adjunctis & Secretariis Protocolli conscientibus & ratione directori & præcedentiæ alternant, ita ut primo die Austriacus, altero Salisburgensis primam obtineat sedem, Burgundicus vero nunquam nequidem præ Austriaco primas tenet.

Nullus licet Seculari Princeps ad Scamnum Ecclesiasticum pertineat; attamen Austriacus & Burgundicus sedem ibi sumserunt, quia ipsi in Scamno Seculari sedentes antiqui Principes cedere noluerunt.

III.

Regulariter omnes ab uno descendentes stipite votis gaudentes Principes se invicem in confesso sequuntur; excepto Bremensis, qui, cum vi Instr. P. W. art. X. §. 9. in scamno seculari sedem s. occupare deberet, sessionem intra Palatinos accepit. Idem quandoque observatur à Verdensi, quia immediatè Osnabrugensem licet contradicentem sequitur.

IV.

Scamnum transversum per Pacem Westphalicam introductum est. Art. V. §. 22.

V.

Alternantes formant ipsi Schema, quod in Confessu quotidie observatur.

VI.

Sicut duo Prælatorum vota tantum sunt curiata; ita quoque quatuor illa Comitum, VII.

Si in persona Principes in Comitibus comparet in scamno seculari præ Legatis sedem sibi vindicat, sed in scamno Ecclesiastico, Austriacus, Salisburgensis & Burgundicus nulli cedit Principi, VIII.

Evocatis Ecclesiasticis suffragium virile habentibus, omnium reliquorum suffragia Principum, posthabitis Prælatorum votis, ideo colliguntur, quia illi votis virilibus gaudent; hi vero non solum curiatum suffragantur, sed & dignitate sunt inferiores.

De Collegio Civitatum Imperii immediatarum vid. Magnif. D. Schwed. Intr. in J. P. P. Sp. Sect. I. c. xxx. §. 15.

10. Pfalz: Neuburg.
12. Bremen.
14. Pfalz: Zweybrücken.
16. " " Lautercken.
18. Sachsen: Altenburg.
20. " " Coburg.
22. " " Weymar.
24. " " Gotha.
26. " " Eisenach.
28. Brandenburg: Culmbach.
30. " " Anspach.
32. Braunschweig: Wolfenbüttel.
34. " " Zell.
36. " " Grubenhagen.*
38. " " Calenberg.
40. Halberstadt.
42. Mecklenburg: Schwerin
44. " " Güstrow.
46. Verden.
48. Württemberg.
50. Baden: Durlach.
52. Baden: Baden.
54. " " Hochberg.
56. Vor: Pommern.
58. Hinter: Pommern.
60. Hessen: Cassel.
62. " " Darmstadt.
64. Sachsen: Lauenburg.
66. Minden.
68. Holstein: Glückstadt.
70. " " Gottorp.
72. Saboyen.
73. Leuchtenberg: jeko
74. Anhalt: Bepern.
75. Henneberg.
76. Schwerin.
77. Camin.
78. Hakeburg.
79. Hirschfeld.
80. Mömpelgardt.
81. Nomeny: Lottringen.
82. Arenberg.
83. Hohenzollern.
84. Eggenberg.
85. Lobkowitz.
86. Salm.
87. Dietrichstein.
88. Nassau: Hadamar u. Siegen.
89. " " Dillenburg und Dieß.
90. Auersberg.
91. Ost: Friesland.
92. Fürstberg.
93. Schwarzenberg.
94. Lichtenstein.
96. Schwäbische Grafen.
98. Wetterausche Grafen.
99. Fränkische Grafen.
100. Westphälische Grafen.

7. Bisanz.
9. Deutschmeister. } hi competunt.
11. Bamberg. }
13. Würzburg. } alternant.
15. Worms. }
17. Nischstädt. Scamnum transversum.
19. Speyer.
21. Straßburg.
23. Osnabrug. Si Episcopus est Evangelicus.
25. Augsburg.
27. Hildesheim. Si Episcopus est Evangelicus.
29. Paderborn.
31. Freisingen.
33. Regensburg.
35. Passau.
37. Trier.
39. Brixen.
41. Basel.
43. Lüttrig. alternat cum Monasteriensi.
45. Osnabrug. Si Episcopus est catholicus sedet semper inter hos, si non, in scamno transversum.
47. Münster.
51. Chur.
53. Sulda.
55. Rempten.
57. Ellwangen.
59. Johanniter: Ordens: Groß: Prior in Germania competit cum omnibus Antecedentibus ad Freisingensem usque.
61. Murbach u. Luders. Sunt uni.
63. Berchtolsquaden.
65. Weissenburg.
67. Brunn.
69. Stablo.
71. Corvey.

Quare post hos Principes Seculares suffragantur, vid. reg. 8.

95. Schwäbische Prælaten.
97. Rheinische und Fränkische Prælaten.

ULB Halle

3

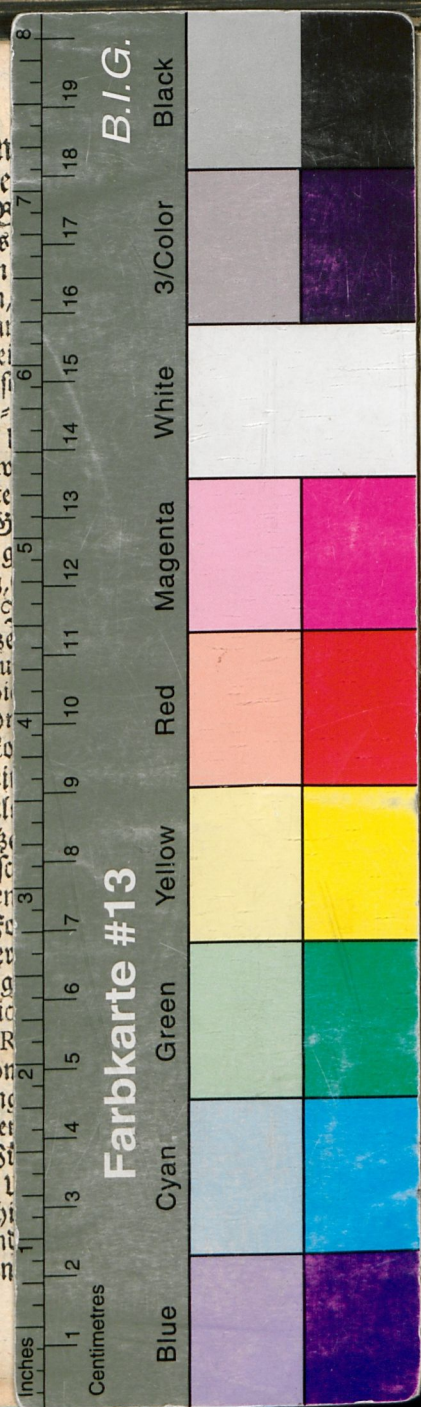
003 948 390

56.

21

Pub. 8. num. 8.

1724/4

25

P. 112

A. Ω .
DISSERTATIO JURIDICA
De

ORIGINE JURIS SUFFRAGIORUM

Quam
PRÆSIDE
VIRO

MAGNIFICO, EXCELLENTISSIMO, AMPLISSIMO
atq; CONSULTISSIMO
DOMINO

GABRIELE SCHWEDERO,
U. J. D.

Sacr. Cæsar. Palatii Comite,
Serenissimi Ducis Würtemberg. Consiliario, atque Primario ex
Jctorum ordine in Supremo appellationum Tribunali
Assessore, Juris Publ. ac Feudalis Professore
Domino atque Præceptore suo omni, quâ par est veneratione
etatem colendo

indultu facultatis Juridicæ eruditorum
disquisitioni submittit
Aut. & Resp.

B. HORNIG, Hirschberga - Silesius.
D. Mens. August. MDCCXXIV.

TUBINGÆ
Typis Jo. Cunradi Reiff Viduæ.